

Siedlisko Natura 2000 6410 : Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)

(photo Inverde/Wim Massant)

Siedlisko 6410 obejmuje bogate w gatunki, wilgotne lub okresowo suche łąki z udziałem trzęślicy modrej *Molinia caerulea*, rozwijające się na glebach organogenicznych i mineralnych, od silnie zakwaszonych do zasadowych i o zmiennym poziomie wody gruntowej. Łąki te są zróżnicowane florystycznie i należą do najcenniejszych półnaturalnych zbiorowisk Polski i Europy Środkowej, mających ważne znaczenie w zachowaniu bioróżnorodności. Szczególnie cenne są zbiorowiska rozwijające się na siedliskach węglanowych o odczynie obojętnym do zasadowego.

W języku holenderskim takie łąki nazywane są "niebieskimi murawami" ze względu na występowanie wielu gatunków o niebieskawych liściach lub kwiatach: trzęślica modra (*Molinia caerulea*), turzyca prosowata (*Carex panicea*), turzyca sina (*Carex flacca*), turzyca Hosta (*Carex hostiana*), izgrzyca przyziemna (*Danthonia decumbens*) i czarcikęs łąkowy (*Succisa pratensis*). Siedliska tego nie należy mylić ze zdegradowanymi zdominowanymi przez trzęślicę modrą, ubogimi w gatunki, wilgotnymi wrzosowiskami, które występują na kwaśnych glebach i nie są użytkowane.

W literaturze łąki trzęślicowe dzielą się z jednej strony na roślinność bardziej zasadową, np. z turzycą pchlą (*Carex pulicaris*) i storczykami, takimi jak pełnik błotny (*Epipactis palustris*), a z drugiej strony na bardziej kwaśne, z kminkiem zwyczajnym (*Carum verticillatum*) i żmijowcem karłowatym (*Scorzonera humilis*). Do tego siedliska należą również murawy na bardziej kwaśnych glebach z dużą ilością sitowia ostrokwiatowego (*Juncus acutiflorus*).

Gdzie można je znaleźć?

Siedlisko 6410 jest szeroko rozpowszechnione w Europie, od Szwecji po Portugalię i od Irlandii po Bułgarię. Występuje od nizin do gór, na glebach gliniasto-mułowych, ale zdarzają

się też gleby torfowe. Jest to jednak jedno z siedlisk, które w XX wieku zanotowało największy spadek powierzchni.

Gatunki typowe:

- bukwica zwyczajna (*Betonica officinalis*)
- czarcikęs łąkowy (*Succisa pratensis*)

- goryczka wąskolistna (*Gentiana pneumonanthe*) (photo Vilda/Lars Soetinck)
- goździk pyszny (*Dianthus superbus*)
- komonica skrzydlastostrąkowa (*Tetragonolobus maritimus*)
- koniopłoch łąkowy (*Silaum silaus*)
- kosaciec syberyjski (*Iris sibirica*)
- mieczyk dachówkowaty (*Gladiolus imbricatus*)
- nasięźrał pospolity (*Ophioglossum vulgatum*)
- okrzyn łąkowy (*Laserpitium prutenicum*)
- olszewnik kminkolistny (*Selinum carvifolia*)
- oman wierzbolistny (*Inula salicina*)
- przytulia północna (*Galium boreale*)
- trzęślica modra (*Molinia caerulea*)
- turzyca filcowata (*Carex tomentosa*)

Gatunki z załącznika I Dyrektywy Ptasiej:

- derkacz (*Crex crex*),
- bocian biały (*Ciconia ciconia*)
- żuraw (*Grus grus*)

Gospodarka i zagrożenia

Koszone płaty siedliska 6410 były częścią dawnego krajobrazu rolniczego, który został całkowicie zmieniony w XX wieku przez nowoczesne techniki rolnicze. Łąki te nie były zaorywane ani podsiewane. Prawie nie używano obornika, a pestycydy nie były jeszcze znane. Jedno koszenie rocznie było wystarczającą motywacją dla rolników w dawnych wiekach, aby nadal gospodarować w tym krajobrazie. Siedlisko to jest bardzo wrażliwe na import składników pokarmowych, takich jak fosfor (w oborniku) i azot (w oborniku, z powietrza lub poprzez zalanie wodą bogatą w składniki pokarmowe).

(photo Willy Verbeke)

Dla utrzymania siedliska 6410 bardzo ważny jest również prawidłowy dopływ wód gruntowych z minerałami. Oznacza to, że należy dbać nie tylko o gospodarkę wewnętrzną, ale także o hydrologię otaczającego krajobrazu, gdzie silny drenaż jest bardzo niekorzystny. Kwaśne wody deszczowe muszą mieć możliwość powierzchniowego odpływu, aby bogate w minerały wody gruntowe mogły w wystarczającym stopniu oddziaływać na roślinność.

Niekoszone siedlisko 6410 przekształca się w zbiorowiska wysokich ziół, a w końcu w lasy, powodując zanikanie typowych gatunków. Wiele z nich stało się bardzo rzadkie lub całkowicie wyginęło w większości krajów europejskich w ciągu ostatniego stulecia. Powoduje to, że przywrócenie tego siedliska jest jeszcze trudniejsze. Łąki trzęślicowe muszą być koszone z usuwaniem biomasy; do ich utrzymania wystarcza przeważnie jeden zbiór w lecie. Dla fauny (typowe owady i inne) ważne jest, aby nie kosić wszystkiego naraz, ale za każdym razem pozostawiać przynajmniej 15% nieskosszonej powierzchni.

Niniejszy tekst powstał dzięki wsparciu finansowemu

z programu LIFE Unii Europejskiej w ramach projektu [LIFE Green Valley](#).

